

Голас Радзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАГА
ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ
З СУАЙЧЫННІКАМІ
ЗА РУБЯЖОМ

Цана 2 кап.
№ 3 (909) Студзень, 1966 г.
Год выдання 11-ы

Кожную ндзелю ад перона Мінскага ваг-зала адыходзіць спецыяльны поезд. Яго пасажыры — людзі, якія праводзяць сваю ндзелю адпачынак у лыжных паходах. На здымку нашага карэспандэнта В. БАРАНОУСКАГА — двое мінчан ва ўлюбеным месцы зімовага адпачынку — станцыі Зяленое.

Фота В. Бараноўскага.

«МНЕ ЦЯЖКА БЕЗ ЦЯБЕ...»

У МАЦІ-РАДЗІМЫ многа дзяцей. І куды б іх ні закінуў жыццёвы лёс, яны ніколі не парываюць сувязей з ёю. Аб гэтым сведчыць шматлікая перапіска нашых землякоў, што жывуць у іншых краінах, з Беларускамі таварыствам па культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом і рэдакцыяй газеты «Голас Радзімы».

«Радзіма. Мне цяжка без цябе...» — так пачынае сваё пісьмо ў рэдакцыю Іван Андрэйчук. — Ліхалецце вайны адарвала мяне ад роднага берага і закінула ў далёкую Бразілію. За цяжкія гады жыцця на чужыне я зрабіўся старым, хоць мне крыху больш за сорак. Вечныя пошукі працы і клопаты аб кавалку хлеба для сям'і,

трывога за дзяцей (а іх пяцёра) канчаткова выбілі з сіл. Я бачыў не адну краіну, але дарагую сэрцу Беларусь і родны Бабруйск люблю больш за ўсё...»

Рэдакцыя «Голасу Радзімы» на старонках сваёй газеты прадастаўляе слова самім суайчыннікам і іх дзецям. Вось што піша з Галандыі Рына фан Каотэн: «Я зараз вывучаю рускую мову і да лета пастараюся навучыцца гаварыць па-руску. У гэтым мне многа дапамагае мама, а таксама перапіска з савецкімі піянерамі». Нам пішуць з клубу і пат-

рыятычных арганізацый землякоў, дзейнасць якіх накіравана на пашырэнне праўды аб нашым краі, аб дасягненнях у галіне эканомікі, культуры, навукі. Вялікую культурна-асветную работу праводзяць у гэтым напрамку Рускі клуб у Сіднеі, клуб імя Максіма Горкага ва Уругваі. Робіць першыя патрыятычныя крокі Славянскае таварыства ў Англіі.

Добрыя весткі прыходзяць аб дзейнасці Саюза савецкіх грамадзян у Бельгіі і яго аддзелаў. У клубах нашы землякі часта арганізуюць сямейныя вечары, наладжваюць да-

клады і лекцыі, дэманстрацыю савецкіх фільмаў, выступленні калектываў мастацкай самадзейнасці. Клуб Саюза савецкіх грамадзян ахотна наведваюць бельгійцы.

Перапіска з роднымі, Таварыствам, рэдакцыяй, патрыятычная работа на чужыне ўмацоўваюць сувязь з Бацькаўшчынай. Шмат нашых землякоў разумеюць гэта і з'яўляюцца актывістамі ў грамадскім жыцці. Настаў час выйсці з зацішша і тым, хто знаходзіцца ў баку ад патрыятычных арганізацый, клубу, самадзейнасці. Толькі духоўнае зліццё са сва-

ім народам, роднай зямлёю дае радасць і задавальненне людзям на чужыне.

Кожны наш зямляк можа зрабіць свой уклад у справу распаўсюджвання праўды аб Савецкай краіне, як гэта робіць, напрыклад, наша зямлячка з Францыі Клаўдзія Конан. Яна паведамляе нам у рэдакцыю, што землякі за мяжой засыпаюць яе пісьмамі, просяць расказаць аб тым, што яна бачыла на Радзіме, якую наведвала летам мінулага года. Конан ахотна выконвае іх просьбы.

Такіх прыкладаў можна прывесці шмат. Яны сведчаць аб тым, што для патрыятычнай дзейнасці людзей, якія жывуць з думкай аб Радзіме, заўсёды ёсць месца.

СТРОЙКИ 1966 года

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ
ПО-БЕЛОРУССКИ

Передовая статья сегодняшнего номера называется «МНЕ ЦЯЖКА БЕЗ ЦЯБЕ...» По всему свету разбросала судьба немало наших земляков-белорусов, но где бы они ни были, связи со своей Родиной не порывают. Часто присылают в белорусское товарищество по культурным связям с соотечественниками за рубежом и в редакцию газеты «Голас Радзімы» письма, приезжают сами. Нам пишут из клубов и патристических организаций земляков, которые есть уже во многих странах.

В деревне Квасовка на Гродненщине живет Станислав Бык. У этого человека, как говорят, золотые руки. Еще в детстве из кусочка дерева он мог сделать свисток, вырезать белку или зайца. Теперь его дом — настоящий музей. Работы Станислава Быка есть в Гродненском краеведческом музее, экспонировались на выставках в Минске и Москве. Станислав Петрович не только вырезает и рисует. Он еще и скульптор («УМЕЛЕЦ З КВАСАУКІ»).

В первые дни Нового года газеты и радио сообщили о присвоении почетного звания Героя Социалистического Труда четырем передовым механизаторам колхозных полей Белоруссии. Среди них и Иван Середич — звеньевой колхоза имени Кирова Пинского района. У Ивана Михайловича есть еще два брата — Павел и Николай, тоже механизаторы. Так же, как и Иван, своим честным трудом завоевали они уважение односельчан. Иван Михайлович — депутат областного Совета, Павел — депутат сельского Совета депутатов трудящихся, Николай — народный заседатель («БРАТЫ СЯРЭДЗІЧЫ»).

«Communist propaganda, refused...» — с такой припиской на конверте вернулась в редакцию 24 номер «Голасу Радзімы». Можно только предполагать, чья рука вывела эти неумные слова, но дело не в этом. В письме из редакции мы рассказываем о целях и задачах нашей газеты. Она стремится объективно информировать читателей о жизни на их Родине, о внешней и внутренней политике советского государства, расширять и укреплять связи с соотечественниками за рубежом, помогать им в розыске родных и знакомых, разоблачать врагов белорусского народа — буржуазных националистов. У газеты с каждым годом становится все больше и больше друзей. И тот, кто вернул этот номер, пусть знает, что он вернул назад восемь страничек правды о своей Родине («COMMUNIST PROPAGANDA, REFUSED.»)

В годы Великой Отечественной войны Н. Коханович работал в Витебской городской полиции, выезжал на обвалы партизан, руководил операциями по уничтожению советских граждан. В конце войны Н. Коханович вместе с оккупантами удрал на Запад, так как знал, что за совершенные преступления ему придется отвечать. Сейчас Коханович скрывается в Австралии. Сообщаем его адрес: Австралия, г. Перт, Кукстрит 12. («ЗАБОЙЦА ПОБАЧ З ВАМІ»).

Большим уважением у зрителей пользуется народная артистка Белорусской ССР Стефания Станюта. Много разных ролей сыграла она за свою творческую жизнь. Большое счастье для актрисы — быть любимой зрителями так, как любима Стефания Михайловна («ТАЛЕНТ, ДАБРАТА, ШЧОДРАСЦЬ»).

Наша Родина — страна огромных масштабов строительных работ. За годы семилетки у нас построено и сдано в эксплуатацию свыше 5,5 тысяч крупных промышленных предприятий. Среди них Западно-Сибирский и Карагандинский металлургические заводы, Качканарский, Ингулецкий и Коршунковский горно-обогатительные, первый и второй Солигорские калийные и Джетыгаринский асбестовый комбинаты, Павлодарский алюминиевый, Куйбышевский и Омский заводы синтетического каучука, Полоцкий и Ново-Ярославский нефтеперерабатывающие заводы. Продолжены газопровод Бухара — Урал и нефтепровод «Дружба», сооружены крупнейшие в мире Братская гидроэлектростанция и доменная печь на заводе имени Ильича в Жданове.

Для трудящихся в городах и рабочих поселках возведены жилые дома общей площадью свыше 560 миллионов квадратных метров. Около 84 миллионов человек улучшили свои жилищные условия.

Новые перспективы открывает перед нашими строителями наступившая пятилетка. Уже в 1966 году им предстоит освоить 52,9 миллиарда рублей — в два с лишним раза больше, чем за все годы первой и второй пятилеток.

Значительно увеличиваются капитальные вложения в черную металлургию. Строители и монтажники должны сдать в этом году крупные доменные печи в Магнитогорске и Липецке, три сталеплавильных агрегата общей мощностью 2,3 миллиона тонн в год, прокатные станы на Западно-Сибирском, Енакинском и Криворожском металлургических заводах, трубопрокатные станы на Таганрогском и Челябинском заводах, три коксовые батареи, карьеры и шахты по добыче свыше 28 миллионов тонн железной руды в год. Энергостроители введут в действие новые мощности на электростанциях, превышающие 10 миллионов киловатт.

Дальнейшее развитие получает химическая, нефтехимическая и газовая промышленности; увеличится производство пластических масс и синтетических смол, минеральных удобрений, синтетического каучука, химических волокон. Такой прирост в значительной степени зависит от своевременного ввода в освоения мощностей на Балаковском комбинате и Светлогорском заводе искусственного волокна, Новгородском, Щекнинском, Новомосковском, Ново-Кемеровском и других химических комбинатах, Воронежском и Ереванском заводах синтетического каучука, Куйбышевском, Гродненском и Горловском азототуковых заводах. Крупные установки надо пустить на Полоцком, Ангарском, Пермском, Волгоградском и Сызранском нефтеперерабатывающих предприятиях.

Широкий фронт работ открывается перед строителями в машиностроительной, угольной, целлюлозно-бумажной, деревообрабатывающей и газовой промышленности, на прокладке новых железных и автомобильных дорог и сооружении морских и речных портов.

Наиболее высокие темпы строительных работ предусмотрены в отраслях, непосредственно связанных с удовлетворением потребностей населения. В этом году должно быть завершено строительство около 80 предприятий легкой промышленности, сдано в эксплуатацию холодильных установок почти на 140 тысяч тонн, а также введено в строй большое количество предприятий по переработке сахарной свеклы, молока, мяса, овощей и фруктов.

Расширится масштаб жилищного строительства. За счет государственных средств и средств населения в первом году пятилетки намечено построить жилые дома общей площадью около 90 миллионов квадратных метров. Это значительно больше, чем было сооружено в любом другом году.

Леса многих сотен новостроек поднимутся в различных районах страны. И все эти стройки требуются вовремя обеспечить всем необходимым — цементом, сборными железобетонными конструкциями, стеклом, кровельными, теплоизоляционными, отделочными и другими материалами. Особое внимание будет уделено стройкам промышленности строительных материалов и строительной индустрии, на развитие которой в этом году выделено около 1,8 миллиарда рублей.

Многочисленная армия советских строителей располагает всеми возможностями для успешного выполнения заданий первого года новой пятилетки.

ПАДЗЕІ - ЛЮДЗІ - ФАКТЫ

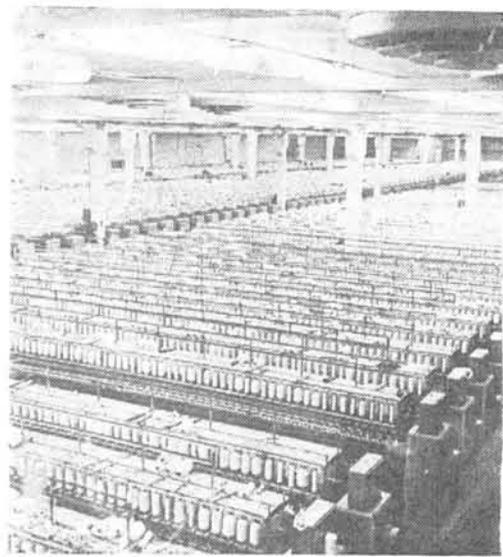
МІНСК

У Дзяржаўным музеі БССР адкрылася выстаўка твораў віцебскіх мастакоў. Жывапісцаў Віцебшчыны хваляюць гэты камуністычнага будаўніцтва. Аб гэтым сведчаць карціны «Віцебск будзеца», «Новыя сілуэты», «Крокі маладога горада», прадстаўленыя А. Каржанеўскім, Ф. Гуменам. Побач партрэты тых, хто абараняў горад, хто пераўтварае яго. Многія з выстаўленых палотнаў расказваюць аб прыгажонасці роднага краю. Прыцягваюць увагу пейзажы мастака Г. Шутава.

СЛУЦК

У горадзе пачаў працаваць краязнаўчы музей. У музеі сабрана звыш 2700 экспанатаў. Тут ёсць першыя звесткі аб Слуцку 1116 года. Шматлікія дакументы расказваюць аб найбольш значных падзеях на Слуцчыне: Айчынай вайне 1812 года, рэвалюцыі 1905 года, Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі, грамадзянскай вайне, Вялікай Айчынай вайне 1941—1945 гадоў.

Цікавыя малюнкi падарылі музею слуцкія мастакі Садзін, Уласевіч, Федаровіч.

Будаўнікі і мантажнікі Баранавіцкага баваўняна-папяровага камбіната падрыхтавалі да пуску другую чаргу прадпрыемства. У яго цэхах устаноўлена 132 тысячы прадзільных верацён і 1890 ткацкіх станкоў.

Фота В. Германа.

ГОМЕЛЬ

Дзяржаўная камісія падпісала акт прыёмкі новага аўтавакзала. Ён пабудаван з бетону і шкла і разлічан на 240 адправак аўтобусаў у суткі. Будаўнікі патурбаваліся аб стварэнні ў ім максімуму зручнасцей для пасажыраў і абслугоўваючага персаналу. Прасторная і светлая зала чакання можа змясціць адначасова 320 пасажыраў. У будынку вакзала ёсць пакой адпачынку маці і дзіцяці, кафэ, кніжны і газетны кіёскі, у шматлікіх памяшканнях размешчаны апера-

тыўныя службы: касы, бюро даведак, дыспетчарскія пункты. Аўтавакзал радыёфікаван.

ЖЫТКАВІЧЫ

Новае трохпавярховае памяшканне сярэдняй школы пабудавана ў вёсцы Людзяневічы. Цяпер заняты ў школе праходзяць у адну змену. Тут ёсць добра абсталяваныя фізічны і хімічны кабінеты, спартыўная зала.

ДУБРОУНА

Каля ста дзесяці тысяч рублёў выдаткавана ў гэтым годзе на будаўніцтва жылля і гаспадарчых памяшканняў у калгасе «Перамога». Цяпер у калгасе ўзводзяць памяшканне дзіцячага сада і тры жыллыя дамы на дванаццаць кватэр.

СВЕТЛАГОРСК

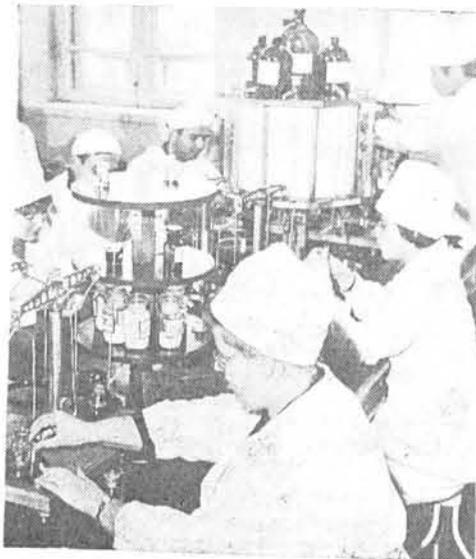
У вёсцы Лаўстыкі завершана будаўніцтва пачатковай школы. Будаўнікі Акцябрскага ўчастка Жлобінскай рамонтна-будаўнічай канторы здалі гэты аб'ект на месяц раней тэрміну.

БЕЛААЗЁРСК

На Бярозаўскай ДРЭС пасля завяршэння комплексных выпрабаванняў распален і даў пару турбагенератару чарговы праматочны кацёл. Брыгады кацельшчыкаў зманціравалі звыш паўтары тысячы тон металаканструкцый, зварылі дзесяты тысяч метраў трубаправодаў розных сячэнняў. Кацельшчыкі цяпер паспяхова вядуць зборку дзевятага котлаагрэгата.

МАГІЛЕУ

Першы выпуск спецыялістаў адбыўся ў Магілёўскім машынабудаўнічым інстытуце. Маладыя інжынеры будуць працаваць на прадпрыемствах Беларусі, Стаўрапаля, Днепрапятроўска, Ленінграда і інш.

Фармацэўтычны факультэт — самы малады ў Віцебскім медыцынскім інстытуце і адзіны ў рэспубліцы. На факультэце займаецца 500 юнакоў і дзяўчат. **НА ЗДЫМКУ:** студэнты 5-га курса фармацэўтычнага факультэта на занятках ва ўчэбнай аптэцы.

Фота А. Перахода.

АЛЖЫР. Тут падпісан алжыра-савецкі пратакол аб парадку выканання работ на праектаванні і будаўніцтву плацін у Алжырскай Народнай Дэмакратычнай Рэспубліцы. У адпаведнасці з пратаколам у Алжыры будзе пабудавана 25 малых і 3 сярэдня плаціны, якія дадуць магчымасць араціць 8500 гектараў засушлівых зямель у дэпартаменты Кабілія, Канстанціна, Аран, Мостаганем і Тыарэт.

Цяпер савецкія і алжырскія спецыялісты вядуць праектаванне плацін з тым, каб у бліжэйшы час пачаць іх будаўніцтва.

КАІР. Для святкавання 6-й гадавіны пачатку работ на будаўніцтве вышыннай Асуанскай плаціны сюды прыбыла савецкая дэлегацыя на чале з міністрам энергетыкі і электрыфікацыі СССР П. С. Непарожнім.

У час знаходжання ў ААР дэлегацыя наведае Асуан, Александрыю, раён Чырвонага мора, а таксама правядзе рад нарад з егіпецкім кіраўніцтвам будаўніцтва вышыннай Асуанскай плаціны па пытаннях, звязаных з ходам работ на гэтай буйнейшай у ААР будоўлі.

КАБУЛ. У сталіцы Афганістана падпісана савецка-афганскае пагадненне аб абмене турыстамі. Прэзідэнт таварыства «Афгантур» Тарзі адзначыў, што гэта пагадненне адкрывае новыя шляхі для далейшага збліжэння дружальных народаў Афганістана і Савецкага Саюза. Турысты могуць цяпер наведаць любы куток Афганістана, перасекчы пустыню, пазнаёміцца са старажытнейшымі гарадамі Герат, Ферахруд, Кандагар. Яны змогуць агледзець, у прыватнасці, аўтамагістраль Кушка—Герат—Кандагар, пабудаваную з дапамогай савецкіх людзей. Савецкія спецыялісты, падкрэсліў Тарзі, аказваюць народу Афганістана неацэнную дапамогу.

ВРЕМЯ неумолимо отдаля-ет от нас те морозные вьюжные дни второго года революции. Но мне хорошо запомнилось 1 февраля 1919 года. В этот день в Минске открылся первый Всебелорусский съезд Советов. Съезд был подлинно народным. Рабочие, крестьяне, красноармейцы — 230 делегатов заполнили зал городского театра. Нет, они не были зрителями. В шинелях, кожанках и пальто, карманы которых отягивали гранаты и маузеры, сидели они, авторы новой летописи истории. Я принял участие в работе этого съезда, у каждого из нас был мандат.

В зале вспыхнула овация, когда на сцену вышел председатель ВЦИК Яков Михайлович Свердлов. Раздался возглас: «Да здравствует Коммунистическая партия большевиков! Да здравствует товарищ Ленин!». В своей речи Свердлов дал высокую оценку героизму белорусского народа в борьбе за власть Советов и заверил делегатов съезда, что Советское правительство России окажет всемерную помощь молодой Белорусской республике. Затем он огласил постановление ВЦИК о признании независимости Белорусской ССР. Мы, делегаты съезда, видели в этом заботу и поддержку великой России, внимание и заботу В. И. Ленина.

Съезд принял первую Конституцию Белорусской ССР, избрал органы власти — Центральный Исполнительный Комитет и Совет Народных Комиссаров, утвердил Герб и флаг БССР.

А затем мы разъехались на места — осуществлять его решения. Я возвратился в Черниковскую волость Новогрудского уезда, где работал председателем исполкома и военным комиссаром. Проводил собрания, митинги в селах, деревнях, в народных имениях, рассказывал о съезде Советов. Работать в волеполкоме

долго не пришлось. Белополье было оккупировано. Волеполком эвакуировался. Это было в апреле 1919 года.

По партийной мобилизации я был призван в действующую армию. Прошел с боями всю Белоруссию. Отгремела война. Нужно было поднимать разрушенное хозяйство, крепить Со-

Образование СССР имело огромное международное значение. Союз Советских Социалистических Республик закладывался великим Лениным, как могучая всенародная сила, способная противостоять натиску империализма. Напрасно господа империалисты надеялись, что им удастся расша-

го по сравнению с собственной историей нашего народа. Эти полвека были озарены немеркнущим светом Октября.

Огромный исторический путь пройден белорусским народом за неполные пятьдесят лет. Он создал и укрепил свою советскую государственность, превратил некогда забытый «бо-

захватчиков. Города в современном понимании не существовало. Он был превращен в развалины. За минувших неполных двадцать два года в городе сделано больше, чем за всю его почти 900-летнюю историю. Один Заводской район Минска дает сегодня в пять раз больше промышленной продукции, чем вся Белоруссия в 1913 году.

Хорошо поработали труженики Белоруссии в минувшем году. Уровень промышленного производства превысил, к примеру, уровень 1958 года в два с лишним раза. Хлебоборбы республики перевыполнили план продажи государству зерна, картофеля, молока.

Теперь у нас есть и своя нефть. А белорусские тракторы, могучие автосамосвалы известны не только в нашей стране, но и далеко за ее пределами.

НИКОГДА не забывают белорусы о том, что своими успехами, своей жизнью, своим счастьем они обязаны всем народам СССР и в первую очередь старшему брату — великому русскому народу. С каждым годом мы все больше убеждаемся в действительно богатырской силе и мощи Союза Советских Социалистических Республик.

Сейчас каждый день нового года трудящиеся БССР отмечают новыми успехами. Они посвящают их XXIII съезду КПСС, ленинской партии, под руководством которой претворены в живую действительность сокровенные мечты минувших поколений о лучшем будущем.

А будущее наше прекрасно. И очень хочется жить, помогать людям, рассказывать молодежи о том, как их отцы и деды завоевывали нашу родную Советскую власть.

Х. ЯКУБОВИЧ,
член КПСС с 1918 года.

БОГАТЫРЬСКИЙ СОЮЗ

ветскую власть, добытую такой дорогой ценой. Чтобы успешнее решить эти задачи, надо было объединиться с другими народами страны.

Стремление советских народов к объединению выразила партия большевиков. На октябрьском Пленуме ЦК в 1922 году было принято ленинское предложение: осуществить добровольное равноправное объединение четырех советских республик — РСФСР, УССР, БССР и ЗСФСР.

Во время работы первого съезда Советов СССР, состоявшегося 30 декабря того же года, я возглавил совхоз «Советская Беларусь», который находился на территории нынешнего Борисовского района.

Хорошо помню, с каким воодушевлением встретили рабочие совхоза, крестьяне окрестных деревень весть об образовании СССР. Они твердо верили, что крепкая, нерушимая дружба всех народов страны поможет быстрее построить социализм. В дружбе и единении — наша сила в прошлом, настоящем и будущем!

тать и разрушить прочную дружбу народов нашей страны. Великая Отечественная война воочию показала нерушимость этой дружбы, прочность Советского социалистического многонационального государства.

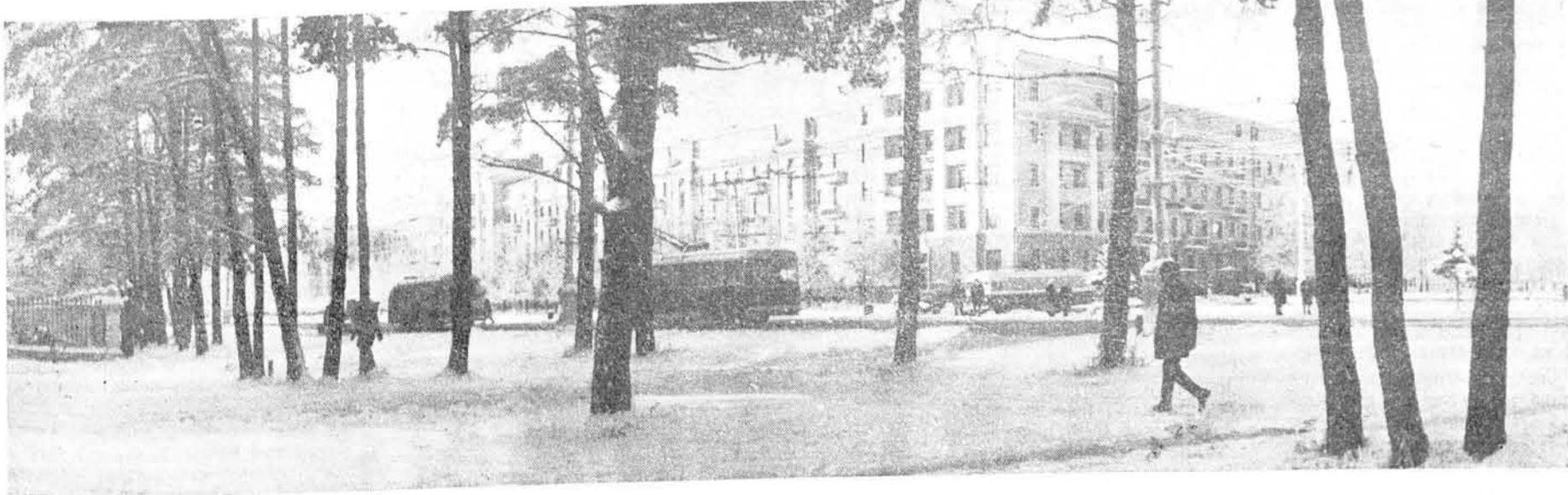
Оглядываясь назад, вспоминаю трудные годы, хочется сказать, что это были годы невиданного в истории подвига, совершенного народом. Каждый день был насыщен борьбой и героическим трудом, каждый день приносил победу.

ДО РЕВОЛЮЦИИ наш край называли нищим. И он действительно был таким. Голод, темнота гнездились в каждом доме рабочего и крестьянина. У нас не было ни своей промышленности, ни своих театров и школ. Наша столица, нынешний красавец Минск, являла собой обычный провинциальный захолустный городок.

Прошло почти полвека. Это совсем не много по сравнению с историей человеческого общества, с тысячелетиями отделившихся эпох, государств, цивилизаций. Но это очень мно-

гом и людьми» край в одну из передовых республик Советского Союза с мощной индустрией, развитым сельским хозяйством, новой культурой, с подлинным расцветом народного творчества. А ведь мы были неграмотными. Сейчас в Белоруссии около 80 тысяч студентов. На 10 тысяч жителей в республике приходится в 2—2,5 раза больше студентов, чем во Франции, Италии, ФРГ. Великое это дело — всенародная грамотность. Не будь ее, разве мы, белорусы, составляющие четыре процента населения СССР, сумели бы давать свыше 15 процентов общесоюзного производства тракторов, более 11 процентов металлообрабатывающих станков, свыше 13 процентов велосипедов, 15,5 процента добычи торфа, 10,5 процента льняных тканей и т. д. За восемь дней промышленности республики выпускает сейчас столько продукции, сколько выпускала ее за весь год в царское время.

Кстати, еще о Минске. Известно, что он представлял собой в июле 1944 года, после освобождения Советской Армией от немецко-фашистских

У МИНСКУ, ЛЯ ПАРКА ІМЯ ЧАЛЮСКІНЦАУ.

Фота В. БАРАНОУСКАГА.

Умелец з Квасаўкі

Гэтага чалавека — Івана Сцяпанавіча Савіцкага я бачыў упершыню. Ён аказваўся на рэдакцыю гаваркім, і я хутка пасябраваў з ім.

— А вы, калі не сакрэт, да каго ў Квасаўку едзеце? Да Станіслава Пятровіча? Я так і падумаў. Яго я яшчэ з дзяцінства ведаю. Вечна ён са сцізюшкам хадзіў. Усё нешта выстругаў, выпілоўваў. Ён мог зрабіць усё, што толькі душа пажадае. Хочаш пасвісцёлку? Калі ласка. Дудку-самагудку? На і яе. Малыя найчасцей вавёрку ці вушастага паслілі, каб змайстраваў. І гэта ўвачавідкі ладзіў. Такого зайца выстругае, ну, як жывы.

Да лесу Стась прывычаўся, прыкіпеў, калі можна так сказаць. Якія толькі рэчы не рабіў ён з дрэва. Былі мо' у Гродзенскім краязнаўчым музеі? Няма іх там. Яго гэта, нашага Станіслава Быка, работа. Ды гэта што, дробязі. От гадоў некалькі назад у Мінску скульптурную кампазіцыю «Свету — мір» паказвалі, тады, кажучы, вельмі хвалілі Станіслава. І граматы ўручылі. Пасля гэтага ён яшчэ з большым захапленнем пачаў працаваць.

Не, вы не падумайце, што Стась толькі выразае і малюе здатна. Гэта ён, між іншым, у вольны час робіць. Разам з ім

я ў адной паляводчай брыгадзе працую. Мо' калі б ён адным толькі ўмельствам займаўся, дык і не выходзіла б у яго так гладка. Аднойчы зайшоў я ў дом да Пятровіча, зірнуў на стол, аж пахарашэла на душы. Перада мною — той самы дзень, калі мы ўсёй вёскай на сяўбе былі. Потым расказвалі, хто ў Маскве быў, што барэльеф «Веснавая сяўба» і іншыя работы Станіслава Быка на Усесаюзнай выстаўцы бачылі...

Будзеце ў Квасаўцы, у клуб не забудзьцеся зайсці. Бо гэта не хто іншы, як ён, Станіслаў Пятровіч, зрэбіў там усё так прыгожа. Хто ні загляне — пахваліць: адмысловы густ у чалавека.

А як жа, толькі так! У кожнай скульптуры, у малюнку кожным гэта відаць. У «Лявонісе» дык асабліва, мусіць. Такая ўжо жывая скульптура. Дзяўчаты, калі збяруцца, дык самі сябе ўраз пазнаюць, дзе

катарая танцуе. А то на Валю Машко яшчэ паказваюць. Электрык гэта наш. Цудоўная дзяўчына. А тут і людзі падказалі: «Валі, нашай ударніцы, партрэт напішы». Выйшла скульптура. Яна — гэта і быў пачатак цэлай галерэі партрэтаў перадавікоў нашага калгаса.

...Праз паўгадзіны аўтобус быў у Квасаўцы. Заінеўшы дрэвы задуменныя, прывабныя. І ўся вёска — што зімовая казка. Дом Станіслава мне паказаў першы сустрэчны. Новы, прасторны, ён нагадвае музей. Шмат у ім скульптур, рэпрадукцый вядомых палатнаў. Эскізы, накіды — сведкі таго, што пошукі ўмельца не спыняюцца.

Радасна за чалавека, у якога такі харошы любімы занятка, чысты і глыбокі, як рачная плынь.

А. БЯРЖЫНСКІ.

Калгас «Кастрычнік»,
Гродзенскі раён.

ПАДАРУНАК ДЗЕЦЯМ

128 школ працую цяпер у Валожынскім раёне. Вось толькі за мінулы год узведзена Узбалацкая васьмігадовая і Ласоніская пачатковая школы. Пабудаваны майстэрні пры Пугачоўскай і Карніскай васьмігодках, расшырана вучэбная плошча Лаўска-Бродскай школы на два класныя пакой. Закаччываецца будаўніцтва Валмянскай васьмігадовай школы. Пабагацелі школы, іх кабінеты. У мінулым годзе набыта наглядных дапаможнікаў і вучэбнага абсталявання на суму 48 900 рублёў.

У школах раёна працую цяпер амаль тысяча настаўнікаў. Большасць з іх ураджэнцы Валожыншчыны, дзеці калгаснікаў.

П. БАРОДКА.

ПРАВО НА НАСЛЕДСТВО

В иностранную юридическую коллегия поступают письма, в которых наши соотечественники, проживающие за рубежом, спрашивают нас о правах и порядке получения наследства, а также об имущественном праве в СССР.

Об имущественных правах граждан в Конституции СССР записано:

«Право личной собственности граждан на их трудовые доходы и сбережения, на жилой дом и подсобное хозяйство, на предметы домашнего хозяйства и обихода, на предметы личного потребления и удобства, равно как право наследования личной собственности граждан, охраняются законом».

Иностранцы в СССР обладают такими же правами собственности, что и советские граждане. Они могут иметь жилой дом, банковские вклады, долговые обязательства и другие предметы домашнего обихода, личного потребления и удобства, автомашины и т. д., а также вступать во все дозволенные законом сделки по управлению и распоряжению этим имуществом.

Одну из наиболее важных категорий имущественных прав граждан составляют наследственные права. Наследование осуществляется как по закону, так и завещанию в отношении всего имущества, находящегося в собственности граждан.

Каждый гражданин может оставить по завещанию все свое имущество или часть его одному или нескольким лицам, либо не оставлять завещания и предоставить возможность распределить свое имущество между наследниками по закону.

Советское законодательство не устанавливает каких-либо ограничений в отношении размера денежных сумм, которые могут быть получены по наследству. Более того, в СССР нет налога на наследство, поэтому наследственное имущество и наследственные суммы переходят к наследнику без обложения государственным налогом, за исключением нотариальной пошлины, взимаемой в том случае, если наследники получили свидетельство о праве на наследство у нотариуса.

Советские граждане имеют право не только на наследство, открывшееся в СССР, но и беспрепятственно получать наследственные суммы из-за границы. В этом случае отношения по наследованию определяются по закону той страны, где наследователь имел последнее постоянное местожительство. Если, предположим, канадский суд в соответствии с местным законодательством вынес решение о распределении наследства конкретным лицам, проживающим в СССР, то наследственные суммы этим лицам выплачены только этим лицам и в размере, указанном судом.

Поступившие в пользу советских граждан из-за границы наследственные суммы независимо от их размера также не облагаются никакими налогами и передаются полностью в распоряжение наследника.

Например, в 1964 году из Франции поступили наследственные суммы в размере 26 838 французских франков по делу Марии Дементьевой.

«Голос Радзiмы» № 3 (909)

умершей в Ницце в 1962 году. Эти суммы были выплачены трем племянникам наследодательницы, проживающим в Горьковской области, без внимания каких-либо государственных налогов.

В 1954 году в Англии умерла Сибилла Фруд, которая оставила завещание в пользу своей сестры, проживающей в Москве. В мае 1964 года на ее имя поступило свыше 9 400 английских фунтов. Эта сумма не была обложена государственным налогом, так же как не облагались налогами и сборами драгоценности (ожерелья, кольца, медалионы, серьги и т. п.), полученные ею по этому наследству.

В сентябре 1959 года в Чикаго (штат Иллинойс, США) умер Винцент Симкус. В соответствии с его завещанием свыше 100 000 долларов поступили в Инюрколлегия и были выплачены его брату, проживающему в Литовской ССР.

Наследственные суммы в пользу советских граждан переводятся советским наследникам из-за границы обычными банковскими каналами и поступают в Банк для внешней торговли СССР. По желанию наследника эти суммы могут быть ему выплачены либо в Москве Банком для внешней торговли СССР, либо по его поручению через соответствующее отделение Государственного Банка СССР по месту жительства наследника.

Выплата наследственных сумм производится банком в советской валюте по курсу для платежа. Получатель наследственных сумм вправе по своему желанию открыть в Банке для внешней торговли СССР или в отделении Госбанка СССР по своему местожительству счет на свое имя в иностранной валюте. В этом случае поступившие, например из США, суммы зачисляются на счет лица, которому они переданы в американских долларах. Владелец такого валютного счета может по своему усмотрению использовать имеющиеся на его счете доллары, в частности, для покупки товаров в открывшихся в СССР магазинах, торгующих на иностранную валюту.

Например, советские граждане Ш. и Х., проживающие в Белорусской ССР, в сентябре 1965 года получили из США наследственные суммы на наследство их отца, Джона Мороза, умершего в марте 1955 года в Фениксе (штат Аризона, США). Они приобрели четыре легковые автомашины «Москвич-408», телевизор «Рубин», холодильник «Саратов». Кроме того, каждая наследница решила на 2 000 долларов приобрести товары в минском магазине, торгующем на иностранную валюту, а остальные деньги получили наличными.

В мае 1963 года в гор. Кассисе (Франция) умерла Алиса Берестовская. Единственным ее наследником был признан племянник В., проживающий в Ижевске. В августе 1965 года на его имя поступило 230 000 французских франков. Часть полученных средств В. израсходовал на приобретение через Внешпосылторг за валюту легковой автомашины «Волга», холодильника «ЗИЛ», одежды, обуви. Кроме того, наследник приобрел за валюту путевки в санаторий для сына и отца. Эквивалент

27 218 франков переведен в рубли на его счет в советскую валютную кассу гор. Ижевска, остальную сумму он оставил на валютном счету.

После смерти в Чикаго (США) американского гражданина Леонарда Мацаса оставлено крупное наследство. В апреле 1965 года на имя его брата, проживающего в Литовской ССР, поступило 152 685 долларов. За 2 600 долларов наследник приобрел и подарил своим родственникам легковые автомашины. Кроме того, он решил подарить девяти своим племянникам и племянницам 42 000 рублей, 7 000 рублей получил наличными и переослужил на личные нужды, а остаток распорядился перевести на свой процентный счет в сберегательной кассе.

Мы привели здесь лишь несколько примеров с целью показать, что советские граждане беспрепятственно наследуют имущественными активами, переведенными из-за границы, по своему личному усмотрению, так же, как и наследствами, открывшимися в СССР.

Таковы в основных чертах наследственные права советских граждан.

Какими же наследственными правами пользуются в СССР иностранцы?

Как уже было сказано, иностранцы в СССР пользуются теми же имущественными и наследственными правами, что и советские граждане, независимо от того, где проживают иностранцы — в Советском Союзе или за его пределами. Вот несколько примеров.

В гор. Львове (Украинская ССР) проживал вместе с женой Ю. С. Макаревич — профессор Львовского университета. Его трое детей находилось за границей. Сын Р. Ю. Макаревич является американским гражданином и проживает в Лос-Анджелесе. Второй сын — А. Ю. Макаревич и дочь С. Ю. Цибульская являются польскими гражданами и проживают в Польской Народной Республике. В 1955 году профессор Макаревич умер, не оставив завещания. Оставшееся после его смерти имущество следовало распределить по закону.

В соответствии с советским законодательством к наследованию были признаны советская гражданка Я. Бананич, вдова покойного, вместе с иностранцами — американским гражданином Р. Макаревичем и польскими гражданами Э. Макаревичем и С. Цибульской. Наследственное имущество было распределено между ними в равных долях, а суммы, причитающиеся иностранцам наследникам, переведены по их местожительству в США и ПНР.

В 1963 году в Таллине (Эстонская ССР) умерла советская гражданка М. Рейнинг. Она оставила завещание, в котором единственной своей наследницей указала американскую гражданку Дозовину Керу, проживающую в штате Нью-Йорк. В соответствии с завещанием американская гражданка была признана наследницей имущества М. Рейнинг и в сентябре 1965 года получила завещанную ей сумму.

В Советском Союзе установлен порядок, по которому наследственные суммы, причитающиеся иностранцам, переводятся на СССР за границу беспрепятственно, при наличии взаимности со стороны соответствующего иностранного государства.

В 1960 году в Москве скончалась советская писательница Тамара Габеева. Помимо имущества, покойная имела два вклада в московской сберегательной кассе на значительную сумму. Единственной наследницей по закону была признана ее сестра, Елена Луостаринен, гражданка Финляндии, проживающая в гор. Хельсинки. Она получила свидетельство о праве на наследство, в соответствии с которым ей были переведены в Хельсинки 5 611 088 финских марок.

В практике советских судебных и нотариальных органов при рассмотрении наследственных дел не было ни одного случая отказа в признании прав иностранца на наследственное имущество по тем мотивам, что наследник является иностранным гражданином.

Как советские, так и ино-

странные граждане могут зачислять в СССР имущественные права, как лично, так и через своих представителей (иностранцев) — советских адвокатов.

Адвокатура в СССР является добровольной, самоуправляющейся общественной организацией. Адвокаты в Советском Союзе объединены в коллегии адвокатов — республиканские, областные и городские.

Иностранная юридическая коллегия является специализированным коллективом адвокатов. Она ведет наследственные и имущественные дела советских граждан в иностранных государствах и осуществляет защиту имущественных интересов иностранных граждан в Советском Союзе.

Иностранцы непосредственно связываются с иностранными гражданами, организациями и учреждениями за границей, а равно с консульскими учреждениями иностранных государств в СССР.

Работу по защите имущественных интересов советских граждан за границей Инюрколлегия проводит через своих корреспондентов — адвокатские фирмы, которые вправе вести в судебных и других органах гражданские дела иностранцев.

Во многих странах, например в США, Аргентине, Канаде, Великобритании, Франции, ФРГ, Швеции, Норвегии, Швейцарии и в социалистических странах, имеются постоянные корреспонденты Инюрколлегии, которые по поручению советских граждан могут защищать их имущественные интересы в суде.

В Инюрколлегия, находящуюся по адресу: гор. Москва, Тверской бульвар, 13, обрабатывают сотни советских и иностранных граждан с просьбой представить их имущественные, наследственные и другие интересы в судебных и административных органах. Инюрколлегия, принимая поручения от клиентов, объективно отстаивает их законные интересы.

А. ВОЛЧКОВ,
председатель
Инюрколлегии.

ЗАБОЙЦА ПОВАЧ З ВАМІ

Жыхары аўстралійскага горада Перта! Сярод нас жыў Ніа Кахановіч. Магчыма, вы не раз сустракаліся з ім у тэатры, рэстаране ці проста на вуліцы. Можна, вам даводзілася чуць або чытаць яго зносіны прамой супраць Краіны Саветаў.

Хто ён?

У кожнага чалавека адна Радзіма, сваячыннае месца, дзе ён нарадзіўся і вырас, родны парог, да якога заўсёды можна прынесьці сваё гора і радзіна і отца. Эквівалент

ту святую бруд, калі ўся яго родная зямля, варта залуцацца; а што ўзяўся з сібэ гэты чалавек, які чорныя думкі каваціна за яго хлаўсівымі словамі?

Мы раскажам пра Кахановіча, чалавека, які зганьбіў сваё імя, страціў магчымаць вярнуцца на Радзіму, таму што здраўдзіў башкаўшыце ў той някэй час, калі ён быў за ўсё патрэбна была дапамога кожнага не сына.

...У пачатку Вялікай Айчын-

Браты Сярэдзічы

У першыя дні Новага года газеты і радыё паведамілі аб прысваенні ганаровага звання Героя Сацыялістычнай Працы чатырох працоўнымі калгасных палёў:

БЕЛІЧОНКУ І. М. — звыняўнаму механізаваннага звыняўнага калгаса «Чарноная зымя» Любанскага раёна; **КАЛОШЫ** В. Л. — звыняўнаму калгаса «Сцяг Леніна» Карэліцкага раёна; **ПАЛТО** П. С. — звыняўнаму механізаваннага звыняўнага калгаса «40 год Кастрычніка» Іванаўскага раёна; **СЯРЭДЗІЧУ** І. М. — звыняўнаму механізаваннага звыняўнага калгаса імя Міраша Пінскага раёна.

Нікэй мы друкам нарыс аб смлі Сярэдзічу — аб трох братах, вядомых сваімі працоўнымі справамі ўсёй рэспубліцы.

У час уручэння перадавікам калгаса імя Кірава медалью Выстаўкі дасягненніў народнай гаспадары і звыняўнагу было пяць або шэсць чалавек з пражыўцамі Сярэдзічы.

— Гэта што, усё спякі? — сымгаў і талы ў старыні калгаса Аляксее Кулажыні.

— Усе не ўсе, — адказаў ён — але трое з адной сям'і, браты. Раю называюцца з імі блыжэй. Аб такіх людзях варта напісаць цэлае слова.

І вось я ў Забаруцах. Пытаю, дзе жыюць браты Сярэдзічы. Мне паказваюць на Украіну вёску, дзе стаіць прыгожая, вядуца пабудаванымі дамамі. «Толькі ці застаецца дома? Час жа рабочы».

У дварах гулялі дзеці, мужчыны былі на рабоце. Першым прышоў братаў Павел Сярэдзіч. У адным з пакояў яго дома — спецаб'екта рабочы кабінет. У час нашай размовы да яго прыходзілі людзі, падпісвалі дакументы, расказвалі, што зрабілі за дзень.

Павел Міхайлавіч гаворыць, што выдаў адначаснаў калгасу 20 год таму назад ён стаў механізатарам. У Лагішыне талы адкрылася МТС. Рыхтаваліся кадры для будучага штурму балот. Сярэдзічы трапіў у першы набор і атрымаў пазначанае трактарыста. Аднак прымяніць сіле веды даводзілася пасадзе ён ужо сем год. Больш паловы ворына ў брыгадзе — гэта асушанная тарфянік, зямля, якія скарыліся мужыкам і палючы ім сваю шчодрую даніну. Узв'іць хоць бы ўраджай мінулага года — кожны гектар даў на 331 цэнтруе бульбы і 400 цэнтруеў цукровых буркаў. У такіх ураджах тут атрымаваліся пяты год запар. Галоўная заслуга ў гэтым механізаўтары. Сярод іх і два браты Павла.

Іван Сярэдзіч — сярэдзіч з братаў — заслужаны механіза-

тар рэспублікі, вядомы звыняўнагу, уладальнік залатога медалю Выстаўкі. А шлях яго да працоўнай славы пачынаўся ўсё ў той жа Лагішанскай МТС, у тым жа пасляваеннага працоўнага часе.

За апошні час ў Івана Міхайлавіча набылася вельмі многа карэспандэнцаў. Больш месца працавала група кінарэжысёраў студыі дакументальных фільмаў. Усё і прыводзіла сюды жаданне даведцца аб сакрытах звыняўнага, як ён атрымаў сваю таямную бульбу ў рэспубліцы.

Восенню гаспаў у Івана Міхайлавіча Герой Сацыялістычнай Працы Федар Статкевіч з саўгаса «Любанскі», таксама праслаўлены механізатар. Паглядзеўшы бульбяныя палі, арганізацыя працы, Федар Міхайлавіч ад душы вітаў свайго маладога саперніка з перамогай у саборніцтве.

Прастата, сціпласць, вызначоўць гэтую шчодрую сям'ю.

Якія ўгнаенні патрэбна ўнесці ў глебу, каб атрымаць вышэй ўраджай сельскагаспадарчых культур. Вырашыць гэты пытанне калгасам і саўгасам Гродзеншчыны дапамагаюць супрацоўнікі абласной доследнай станцыі. Фота А. Перахода.

Іван Сярэдзіч, напрыклад, расказваючы аб звыняўнагу, мець за ўсё падкрэсліваў свае заслугі і велікі прасіў напісаць пра лепшых яго людзей: Івана Карэлічкіна і Сямёна Крыўченка. Дарэчы, амаль усе члены зыня — медалісты ВДНТ.

У Івана Міхайлавіча побач з радыёспрыёмнікам у ўбачыў новы байн. На ім лютны сшытак.

— Атрымаў прэмію, а іграць не магу. Купіў самавучыцель і ў свабодны час займаюся. Але іграць абавязкова буду і дома біраў на калені двух сыноў і пшычотна прыскае да сібэ.

Браты Сярэдзічы розныя па ўзросце і характарах. Але ёсць у іх агульнае: захапленне сваёй справай, гарачая любоў да зямлі, да людзей, да калгаснага жыцця.

«Працу пасеем — славу пажнем», — гаворыць народная мудрасць. Івана Сярэдзіча абралі дэпутатам абласнога Савета, ён быў дэлегатам на раённай партыйнай канферэнцыі. Павел — дэпутат сельскага Савета. Мікалай — народны засядацель.

Аб адным шкадуоўчы братаў, што не дажыў да гэтых шчаслівых дзён іх бацька, беззямельны батрак. Няхай бы ён паглядзеў, як узняла яго сям'ю ўраджайнага ўлада, як збыліся яго мары аб светлай долі дзяцей і ўнукаў.

С. ШАПІРА.

Дикари в мундирах

Не так даўно мы смотрели телевизионную передачу, в программу которой вошел документальный фильм, сделанный корреспондентом канадской телевизионной сети. Зубы сжимались, сердце замирало от ужаса, когда мы смотрели на воякоров XX века. Фильм начинался песней, которую пели до свиста пьяные американские солдаты, прибывшие во Вьетнам.

Корреспондент брал интервью у солдат и офицеров. Некоторые отвечали бойко и весело, что они пришли сюда, чтобы освободить Южный Вьетнам от коммунистической тирании, то есть сражаться с «коммунистами». Но другие на вопрос: «Почему ты во Вьетнаме?» отвечали примерно так: «Не знаю... Знаю только, что американские солдаты умирают во Вьетнаме позорно, а я сам желал бы еще пожить дома со своей семьей».

Затем на экран телевизора выплыла стая хвостатой саранчи — вертолетов, реактивных бомбардировщиков. Экипажи их тщательно всматриваются в телескопические приборы. Соплется из облаков смертоносный груз, залезла вьетнамские деревни морем напала. Жители сгоревшей деревни мечтает из стороны в сторону в поисках спасения, а стертаями строчит из пулеметов до тех пор, пока замечают еще в оме признаки жизни. Сделав несколько кругов над безжизненной деревней, они возвращаются на свои базы со зверским оскалом на лицах, который заменяет им улыбку. На экране телевизора мы увидели результат их «работы» — деревня стерта с лица земли, дымятся развалины, валются обгоревшие тела женщин, зачастую с малолетками. Разорванные на части тела людей, трупы коз, собак — все перемешано, все уничтожено американской цивилизацией.

Следующая сцена: приземляются вертолеты и из них высыпают каратели. Они рыщут среди трупов. В кустарнике находят двух мужчин и мальчика лет двенадцати. Им скручивают руки проволокой и везут на Голгофу. Вертолет опускается на базу, как коршун, несущий в когтях добычу. Его окружает толпа рабочих улыбающихся дикарей в военной американской форме. Жесткие выталкиваются из чрева вертолета, и начинается шествие. Их пинают ногами, срывают последнюю одежду, придаютивают ногами к их родной земле и, наконец, пробивают грудью американским ножом. Офицеры целуют фотоаппаратами, запечатлевают результаты своей «христианской миссии».

После этого фильма мы долго не могли уснуть. Потрясенные увидевшим, мы задавали себе тысячи вопросов, на которые не могли ответить. Как долго еще могут терпеть народы, как долго будут терпеть Объединенные Нации? Везде есть свой протест, настало время раслаты и для цивилизованных воякоров, тем более, что уже слышны эолоза самого американского народа, протестующего против грязной войны во Вьетнаме. Молодежь призывает возраст публично сжигает призывные карточки. Двое молодых нацистов сожгли себя в здании Организации Объединенных Наций в знак протеста против преступлений американских воякоров. В ноябре состоялся сорокатысячный поход борцов за мир в Вашингтон.

Будем надеяться, что 1966 год принесет серьезные сдвиги в борьбе за мир, что будут сделаны новые шаги к мирному разрешению международных конфликтов и над нашей планетой водворится зная взаимопонимания и дружбы между народами всех наций.

Надежда и Григорий МАРТЫНЮКИ.
Канада.

Д. ЧАРКАСАВА.

ТАЛЕНТ, ДАБРАТА, ШЧО ДРАСЦЬ

Народная артистка рэспублікі... Гэта ганаровае званне. Але гэта і абавязак: служыць народу, усё сваёй творчасцю адлюстроўваць яго характар, думкі, мары, яго радасці і яго боль.

...Твар яе здаецца замкнёным, нават суровым. Калі па вуліцах горада праходзіць гэта высокая стройная жанчына, цяжка здагадацца, што яна актрыса. Толькі, можа, па асаблівай лёгкасці паходкі ды па зоркасці праніклівага погляду глыбока пасаджаных вачэй... І ўсё ж яе пазнаюць — Стэфанія Міхайлаўна Станюта. Сваю, народную артистку. Таму што ўжо амаль чатыры дзесяцігоддзі служыць яе талент людзям верна і сумленна.

У нас у рэспубліцы ямала шырых і адданных аматараў беларускага мастацтва. Есць свае паклоннікі ў Віцебскага тэатра імя Якуба Коласа — даўня сярбы, якія памятаюць далёкія гады, калі выпускнікі Беларускага студыі ў Маскве пасля чатырохгадовай вучобы вярнуліся ў Віцебск і арганізавалі Другі Беларускі дзяржаўны тэатр — БДТ-ІІ. У ліку гэтых нямногіх была і юная Стэфанія Станюта. А з 1931 года яна ў Мінску. І цяпер ужо мінскія тэатралы вядуць улік яе роляў, а віцебляне — чакаюць на гастролях. І тыя і другія называюць імя Стэфаніі Міхайлаўны ў першым дзесятку любімых акцёраў Беларускай сцэны...

Ролі... Іх было шмат — і якія розныя! Адна з першых — Гляфіра ў «Вайкух і авечках», а потым Алена ў «Салаўі» Зм. Бядулі, Дзіяна — у камедыі Лопе да Вега «Дурная для іншых, разумная для сябе». У гэтых ролях была адкрыта Станюта як майстар сцэны, актрыса, якая спалучае камедыю з лёгкасцю, арганічнасцю, шчырасцю, гумар з пацуючым мерой і беспамылковым густам.

Вайна застала тэатр на гастролях. Акцёры апынуліся далёка ад блізкіх, некаголіса за іх лёс. Тэатр быў эвакуіраван у Томск. Там працавалі ў цяжкіх умовах, стваралі канцэртныя брыгады, выступаючы на заводах, у часяч па некалькі разоў на тыдзень. Разам з усімі, ніколі не скардзячыся, падбадзёрваючы сяброў жартам, добрым словам, працавала Стэфанія Міхайлаўна. І прысваенне ёй у 1944 годзе звання заслужанай артысткі БССР было радасцю і для актрысы, і для гледачоў, і для сяброў па творчасці.

Скончылася вайна, тэатр зноў у Мінску. Зноў ролі — і вялікія і проста эпізодычныя. Кашкадамава, сябра сям'і Ульянавых, у спектаклі «Сям'я», бабуля Вера ў «Маладой гвардыі» — ролі, прасякнутыя велізарнай любоўю да людзей, дабрацю. Але для многіх, хто ведаў Станюту, яе дзве пасляваенныя ролі з'явіліся нечаканасцю. Першая была пані Вашамірская ў «Салаўі» — жорстка прыгоніца, чалавечаненавісціца. Выкананне — на грані гратэску. Але актрыса дакладней-

шым выбарам дэталю, ювельнай адліфаванасцю штрыхоў зрабіла гэты вобраз вельмі выразным і вельмі рэалістычным. Літаральна ўзрушыла ўсіх Станюта выкананнем у спектаклі «Асабняк у завулку» ролі Эрны Курцыус — мясціцы, вылюдка. Цяжка было ўявіць: адкуль узяліся ў актрысы, у чыёй палітры, здавалася, заўсёды быў цёплы гумар, гэта злосьці і жорсткасці? Дзе можна было гэта падглядзець, абагуліць, так тыпізаваць?

У 1957 годзе Станюце было прысвоена званне народнай артысткі БССР.

А актрыса працягла дзівіцца. У спектаклі «Хто смяецца апошнім» па п'есе К. Крапівы яна сыграла Зінку Зелькіну — дробную драпежніцу і інтрыганку. І яна назаўсёды, як матылька ў гербарый, прыкалоўна Зінку да галерэй драматычных тэатраў, знайшла ёй стаўшую класічнай каметліваю паходку, своеасаблівы смех, манеру журмыцца... Выкананне Станютай гэтай ролі ўвайшло ў залаты фонд беларускага мастацтва не толькі чуждым пранікнёным у сутнасць з'яўленням з дэталю, але і ўменнем актрысы характарызаваць і іншыя персанажы, «працаваць» на ўсю задку спектакля ў цэлым, нічо не збіваючыся на самапакат — а многія гэта магло б спакласці ў такіх выйгрышных ролях...

Сорак пяць год назад юная статыстка БДТ-І з захапленнем удзельнічала ў масоўках, старанна паказвала інтарэс за сцэнай. А сёння народная артистка рэспублікі ў ролі Даратзі ў старым спектаклі «Дузня», у ролі, выкананай сотні разоў, у якой шмат слевай і танцаў, ні разу — ні разу! — не дазволіла сабе быць абывакавай, аблегчыць, спрадзіць задачу. Ні разу не забыла, што ў зале глядач, які глядзіць спектакль упершыню, што для яго гэты спектакль — прэм'ера.

Любоў да людзей — гэта для яе не абстрактнае паняцце, гэта — павага да гледачоў і зале, да партнёра па спектаклю. Гэта — яшчэ і яшчэ раз рэпетыраваць з партнёрам сцэну, якая яму цяжка даецца. Гэта — вечарам прыйсці ў тэатр, і ціхенька, збоку, стараючыся застацца непрыкметнай, глядзячы спектакль: «Сёння Галя, Іна, Гена... Удзельнічаюць упершыню... А потым паісці за кулісы, прынесці кветкі, пацалаваць, парадаваць і даць ціха, зусім ціха параду. Гэта — заўсёды што-небудзь мастравае з жалудоў, фасолі, карэйных зерняў, карэнняў, каменчыкаў; рабіць чужоўня пацеркі, вазы, фігуркі — і дарыць іх сябрам.

Вялікае радасць для актрысы — быць любімай гледачамі так, як любіма Стэфанія Міхайлаўна.

Народная артистка... Гэта ганаровае званне, абавязак. І гэта — шчасце.

Л. БРАНДАБОУСКАЯ.

ЗАМЕСТ РЭЦЭНЗІ

КАПі гарташ «Надручнік крывіцкае моны (Крывіцан Гранмаг) Я. Станкевіча, адрозна на паміць прыходзіць разкі з рамана «Дванаццаць студэнтаў» Гіфа і Пятрова: «Слоўнік Вільяма Шэкспіра па падліку даследаванікаў» складае 12 000 слоў. Слоўнік перга і тэадекага п'юма «Мучба-Юмба» складае 300 слоў. Элачка Пшчкіна дэка і свабодна абыходзілася трыццацю» Стэўнік Станкевіча вагача паміж моўшымі рэсурсамі дзівуна і Элачка, яшчэ набліжаючыся да апошняй.

Улюбленае яго слова, якое вандруе з практыкавання ў практыкаванне, — «сабак» ў розных сваіх варыянтах (шош-ка, пчаны і г. д.).

Гіцаль злупіў скуру із сабакі. Не брашы, цоцка, на сваіго. На вуліцы сунка бршла, а да мяне слэбра чэша.

І нават воўк з шыбата народнай казкі, зменшанай на старонках кніжкі, урышце рышт звяртаецца да дарагога аўтара вобразна і «своім ж хораша» сніпае над акном:

Пяць-пяць авечак, Шосты быччак, Курна-рабушка І сунча-зврунко.

На другім месцы па распаўсюджанасці стаіць слова «п'яніцтва», п'яніцце, якое, безумоўна, патрабуе ўсёбаковага асветлення для дзіцячых малодшага школьнага ўзросту:

Дзе п'юць, там і льюць. Калі не п'юць, то й не дзкую.

Ад дурнапа п'яніцеюць. Грэх п'яніцча.

Ці могуць бацькі пацуж ад сваіх дзяцей, якія займаюцца па гэтым падручніку, размовы на іншыя тэмы? Чаму не, могуць! Дзіця, прайшоўшы школу Станкевіча, будзе ўзброена адборнай лаянкі, якая можа быць з поспехам прыменена як да сяброў, так і да бацькоў: «боўдзіла, дурніла, салаянка, пмаўза, недадула, крывіндзі, глухандзі, слепандзі».

Шнодрай рукой аўтара брыдкія словы раскіданы па ўсіх раздзелах, а там, дзе іх падборка недастаткова поўная, ёсць указальнік старонкі, дзе можна пацвіць.

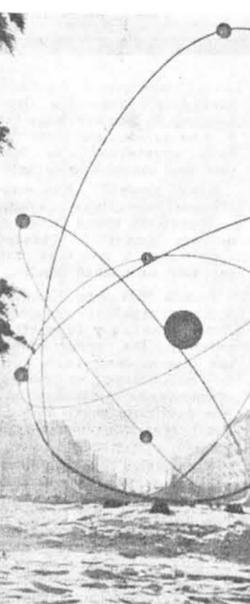
Сорак пяць год назад юная статыстка БДТ-І з захапленнем удзельнічала ў масоўках, старанна паказвала інтарэс за сцэнай. А сёння народная артистка рэспублікі ў ролі Даратзі ў старым спектаклі «Дузня», у ролі, выкананай сотні разоў, у якой шмат слевай і танцаў, ні разу — ні разу! — не дазволіла сабе быць абывакавай, аблегчыць, спрадзіць задачу. Ні разу не забыла, што ў зале глядач, які глядзіць спектакль упершыню, што для яго гэты спектакль — прэм'ера.

Любоў да людзей — гэта для яе не абстрактнае паняцце, гэта — павага да гледачоў і зале, да партнёра па спектаклю. Гэта — яшчэ і яшчэ раз рэпетыраваць з партнёрам сцэну, якая яму цяжка даецца. Гэта — вечарам прыйсці ў тэатр, і ціхенька, збоку, стараючыся застацца непрыкметнай, глядзячы спектакль: «Сёння Галя, Іна, Гена... Удзельнічаюць упершыню... А потым паісці за кулісы, прынесці кветкі, пацалаваць, парадаваць і даць ціха, зусім ціха параду. Гэта — заўсёды што-небудзь мастравае з жалудоў, фасолі, карэйных зерняў, карэнняў, каменчыкаў; рабіць чужоўня пацеркі, вазы, фігуркі — і дарыць іх сябрам.

Вялікае радасць для актрысы — быць любімай гледачамі так, як любіма Стэфанія Міхайлаўна.

Народная артистка... Гэта ганаровае званне, абавязак. І гэта — шчасце.

Л. БРАНДАБОУСКАЯ.

МІНСК. Плошча імя Якуба Коласа. Як сімвал мірных імкненняў савецкіх людзей высіцца на ёй атоміум...

НЕ ЗЫЧЫМ НІКОМУ...

шчаснага сабаку, з якога гіцаль злупіў скуру, пра барана, якога зарэзаў разнік, пра гусей, якіх рэзалі вострымі нажамі...

Невычарпаны антызм аўтара і тонкі падыход да дзіцячых псіхікі адчуваюцца ў прыкладах літаральна да кожнага правіла. Глухія гукі ілюстрацыя «скажыма», чарапамі, струпамаі, мяккае Л — «скул-дэа і большымі», іншыя правілы папярэджваюць «в'южкамі, м'ярышамі, зм'ясленымі конямі і кулістымі гадамі».

Можна глыбінна думак прафесара нейкім чынам апрадэае яго магіяную лексіку? Багатыя жыццёвыя вопыт Станкевіч, перадае маладому пакаленню ў выглядзе наступных афарызмаў:

Смялце быць на сметніку. Рызыні купіце рызы. Сліна бывае зараліваа. Мыла мыльце. Ногі трэба мыць.

І як вянцэ філасофскіх абаягульненняў — шматроўны паўтор глыбокадумнай прымаўкі: «Хто паў'е ракоў — такоў, хто не еў ракоў — такоў».

Але падручнік Станкевіча нецеля разглядаць толькі як дзівацтва. Занадта ясна яго палітычны накіраванасць, імкненне выхавань моладзь у духу перымання і ініцыяцыі да Савецкай Беларусі. Акрамя вайкоў і сабак, героем аднаго з аповяданьняў з'яўляецца нейкі Максім, які «мусіў уцякаць з бацькаўшчыны» (маецца на ўвазе 1939 год), а потым «падскокваў з раласці», пацуюшы, што на Беларусь ідуць «вызваліцелі». Так імкненне Станкевіч прадставіць дзіцячым жудасную гісторыю фашысцкага наважэння.

Настойлівае сцвярджэнне, што Беларусь паогул няма і не была, а ёсць нейкая міфічная Крывія, авіяшчыце Смаленска, Гжанка, Вільноса і іншых суседніх гарадоў крывіцкімі, фальсіфікацыя народных песень у нацыяналістычным духу — усё гэта раскрывае палітычны твар аўтара. Нават у гэтым жа падручніку ён не саромеецца рэкламаваць свае «прывіцы», выдзеленыя ў акупіраваным Мінску з дазволу і ўхвалення гітлераўцаў, напрыклад, «Кніжку вучыцца чытаць і пісаць лаянціцаў», якая павінна была аблегчыць фашыстам задану анямеччы беларускаў.

Можна было б яшчэ сказаць аб недарэчнай тэрміналогіі падручніка, аб нікому не патрэбным мностве скланянняў, аб неверагоднай складанасці скланявых камацкаў, запамінаць якія не ў стане ні адзін вучань, аб атавісцічнасці парнага ліку, але ці трэба гэта рабіць, калі ўсё мова кніжкі — вартая жалю народнай на беларускую мову. У ёй няма і следу новага слоў, які трывалі ўвайшлі ў жыццё нашага народа, дазваляюць сучаснаму прафесію, упамінаючы фабрык, заводуў, навуковых устаноў. Гэта не толькі неўцтва, але і злачынства — дзіцяці, узгаданым на чужыне, прадставіць красую Беларусь, рэспубліку з высокаразвітай гаспадаркай і культурай, краем рызы і смечці.

Сярод сентэнцый падручніка ёсць адна, якая ўногале не выклікае пытаньня: «Не зычым нікому быць у вастрозе». Перафармулюючы гэтыя словы, мы хочам закласці рызыню наперад: не зычым нікому вучыцца па кнігах Яна Станкевіча.

С. КЛІМОВІЧ,
Т. РЭУТОВІЧ.

THAT MOSCOW SKYLINE

Moscow was my village for some time, and so it was pleasant when I found myself back, ten years almost to the day after I became Daily Worker correspondent there, to look around and see what changes had taken place.

When the Foreign Secretary, Mr. Michael Stewart, had left I framped around seeing people and places and noticing what had happened in the past ten years.

Despite the difficulties, the changes have been tremendous, above all in the way people are dressed and in the way they are housed.

It is common place to talk about Moscow being one huge building site, but ten years ago this big new housing programme had only just started.

Today, there is still a lot of leeway to make up, and as the Mayor of Moscow, Mr. Promyslov, told Mr. Stewart: "We are building many flats, but many people are still not living in good conditions, and we have a lot of hard work to do yet."

I remember ten years ago, talking to a Moscow city councillor on this question and he asked me my impressions. I told him that I thought most people's housing was on the basis of one family, one room.

He looked me straight in the eye and said: "When we have achieved that, my friend, we will already have achieved a great deal."

ЭТЫ канверт з 24-ым (879) нумарам нашай газеты накіраваўся ў свой далёкі шлях з раданцкіх яшчэ ў чэрвень мінулага года па адрасе: Mr. Babetsky, 629 P. Homan Ave, Chicago, 24, 111. U. S. A. А ў (калі гэта не так, просім нас шчыра прабыць), ці адзін з тых, чыё імя здраднік і забойцы ўпаміналася ў нашай газеце, а можа і не ў меру старанні служыць паштовага ведамства ЗША, якому па ўсім ім п'сьме са свету сацыялізма мроіцца «прапаганда».

Але факт ёсць факт. Мы, зразумела, далёкія ад думкі глумачыць бессясоўнасцю прыслыці акарнальнымі ворагам Савецкай краіны накіраваныя ў Мінск. Радка, калі ўсё мова кніжкі — вартая жалю народнай на беларускую мову. У ёй няма і следу новага слоў, які трывалі ўвайшлі ў жыццё нашага народа, дазваляюць сучаснаму прафесію, упамінаючы фабрык, заводуў, навуковых устаноў. Гэта не толькі неўцтва, але і злачынства — дзіцяці, узгаданым на чужыне, прадставіць красую Беларусь, рэспубліку з высокаразвітай гаспадаркай і культурай, краем рызы і смечці.

Сярод сентэнцый падручніка ёсць адна, якая ўногале не выклікае пытаньня: «Не зычым нікому быць у вастрозе». Перафармулюючы гэтыя словы, мы хочам закласці рызыню наперад: не зычым нікому вучыцца па кнігах Яна Станкевіча.

Сярод сентэнцый падручніка ёсць адна, якая ўногале не выклікае пытаньня: «Не зычым нікому быць у вастрозе». Перафармулюючы гэтыя словы, мы хочам закласці рызыню наперад: не зычым нікому вучыцца па кнігах Яна Станкевіча.

Сярод сентэнцый падручніка ёсць адна, якая ўногале не выклікае пытаньня: «Не зычым нікому быць у вастрозе». Перафармулюючы гэтыя словы, мы хочам закласці рызыню наперад: не зычым нікому вучыцца па кнігах Яна Станкевіча.

Сярод сентэнцый падручніка ёсць адна, якая ўногале не выклікае пытаньня: «Не зычым нікому быць у вастрозе». Перафармулюючы гэтыя словы, мы хочам закласці рызыню наперад: не зычым нікому вучыцца па кнігах Яна Станкевіча.

Сярод сентэнцый падручніка ёсць адна, якая ўногале не выклікае пытаньня: «Не зычым нікому быць у вастрозе». Перафармулюючы гэтыя словы, мы хочам закласці рызыню наперад: не зычым нікому вучыцца па кнігах Яна Станкевіча.

Сярод сентэнцый падручніка ёсць адна, якая ўногале не выклікае пытаньня: «Не зычым нікому быць у вастрозе». Перафармулюючы гэтыя словы, мы хочам закласці рызыню наперад: не зычым нікому вучыцца па кнігах Яна Станкевіча.

Сярод сентэнцый падручніка ёсць адна, якая ўногале не выклікае пытаньня: «Не зычым нікому быць у вастрозе». Перафармулюючы гэтыя словы, мы хочам закласці рызыню наперад: не зычым нікому вучыцца па кнігах Яна Станкевіча.

Сярод сентэнцый падручніка ёсць адна, якая ўногале не выклікае пытаньня: «Не зычым нікому быць у вастрозе». Перафармулюючы гэтыя словы, мы хочам закласці рызыню наперад: не зычым нікому вучыцца па кнігах Яна Станкевіча.

Сярод сентэнцый падручніка ёсць адна, якая ўногале не выклікае пытаньня: «Не зычым нікому быць у вастрозе». Перафармулюючы гэтыя словы, мы хочам закласці рызыню наперад: не зычым нікому вучыцца па кнігах Яна Станкевіча.

WEST LOOKS AT USSR

The tremendous destruction of the war was responsible for that situation and even today, Moscow still has many old wooden houses, with very primitive facilities.

But alongside these old houses, new blocks of flats are going up all the time. In the past ten years, more than half Moscow's 6,500,000 people have moved into new blocks of flats.

This year, 125,000 flats have been built and in the next five years, it is planned to build another million flats.

The quality of this new housing is very different from what it was ten years ago. Then no block of flats was higher than five floors.

Today they are mostly ninestorey blocks with lifts, of course, and in some places 12-, 16- and 24-storeys high.

People are also getting more housing space and although it is still not possible to give the full "norm" of about 100 square feet of living space per person, plus kitchen, bathroom, toilet and corridor space, in general people are getting 90 square feet each.

But as most Moscow families have on an average only one child, the family will usually include grandfathers and mother, or uncle and aunt or maybe cousin, not because they are forced to, but because Russian families prefer it that way.

So a typical three-room flat with a living space of 530 square feet plus kitchen bathroom and toilet will accommodate five people of one family.

Rents, of course, are still very low, about two pounds 10s a month for a three-room flat; maintenance costs are about double that sum.

More and more Co-op flats are being built for purchase and this year 17,000 such flats were erected with the requirement being a down

payment of about 1,000 roubles and the remaining 1,800 roubles of the cost being paid over a ten-year period.

In a talk with Mr. Promyslov he told me of the other big developments in Moscow, including schools, hospitals, cinemas, a new television centre, and above all the large number of traffic under-passes which have been built in the last ten years, with many more planned in the future to ensure that there are no traffic jams in Moscow.

Of course, there are still nothing like so many cars on the streets of Moscow as in London, but Mayor Promyslov told me that Soviet industry "is getting ready for a big jump to provide a sharp increase in the number of private cars. So our city must be ready for a flood of private cars."

I asked him if he was not worried about the low birth-rate of Moscow citizens, with an average of only one child per family. He said he wasn't worried.

"Before," he added with a smile, "when people lived badly they blamed the bad conditions for not having large families, and now, when they live better, they still don't have large families."

Mr. Promyslov, apart from being Mayor of Moscow, is also Deputy to the Supreme Soviet for Yakutia, over 3,000 miles away, so he knows what happens in a place almost at the other end of the country and where conditions are much harder than in Moscow, yet Yakut families are much bigger than Moscow families.

Although there has been a big increase in television, and Moscow aims to have colour television by the beginning of 1968, there is still a big demand for more cinemas and this is being met.

П'СЬМЕ З РЭДАКЦЫІ

да разбору матэрыялаў нумара, які вярнуўся з аднакай «Communist propaganda».

Важнаму цікаму пытанню аб пачатку карэіннай перабудовы беларускага вёсак быў прысвечан прадвадны артыкул «Так патрабуе час».

Савецкая ўлада дала беларускім сялянам зямлю, магчымае калектывізацыя здымае культурны, змяніла ўсё, уклад іх жыцця. Але мы прама гаворым, што быў нашата сяла пакуль яшчэ адстае ад гарадкога. Вось чаму з народнага бюджэту з кожным годам выдзяляецца ўсё больш сродкаў на будаўніцтва ў вёсцы. І многае ўжо зроблена. У прыватнасці, у артыкуле паведамлялася: у рэспубліцы закончана распрацоўка планаў сучасных сельскіх гарадоў, якія бу-

дзць пабудаваны замест існуючых 35 тысяч вёсак.

Ці ж гэта не парадзе кожнага з сумленных землякоў, што добра памятаюць, якімі беднымі і закінутымі былі беларускія вёскі ў часы імперыі Раманавых.

Аб навінах горада і вёскі паведамляла газета і ў кароткіх інфармацыях пад пастаянным рубрыкай «Людзі. Падзеі. Факты».

Вышлі на выпрабаванні шматтонны цягач створаны на адным з заводаў Магілёва; у Пінску пачалося будаўніцтва буйнейшага ў краіне камбіната верхняга трыкатажу; будзеца яшчэ адзін п'яперскі лагер каля Дуніна; у Беларусі створаны п'яперскі інстытут; у Смаленска пачалося будаўніцтва новай прыгажосці на беларускай зямлі, клопаты народа аб міры». Так, імяна гэтым прысвечаны ўсё вострым старонкам «Голасу Радзімы».

І гэта толькі частка ўсяго таго добрага, што адбылося ў рэспубліцы за адзін тыдзень.

А вось кароткі змест інфармацыі «Клопаты дзяржавы»: калі да 1917 года ў Беларусі адзін урач быў на 11 тысяч чалавек, дык у 1964 годзе — на 500, тады як у ЗША адзін урач даводзіцца на 780 чалавек.

Кароткі, але поўныя глыбокага сэнсу паведамленні атрымалі мы ад нашых карэспандэнтаў: у калгасе «Пралетарый» Кавальскага раёна толькі за два гады пабудавана тры прыгожыя пасёлкі; з п'сьмом да сваіх знаёмых у Аргенціне — Сцяпана Філюговіча і Яўава Пятрова чытаюць былыя эмігранты Іосіф Грышчук, які жыў уцяпер у вёсцы Куляні Іванскага раёна. У прыватнасці, ён паведаміў, што аднаўскоўцы абралі яго засядацелем народнага суда.

Як заўсёды, мы ўздзялі на належную ўвагу п'сьмам землякоў, у якіх яны прасяці расказаць аб сённяшнім дні родных вёсак. У гэтым нумары мы выканалі просьбу Паўла Ярмача і Уладзіміра Старыка з Аргенціны, расказаўшы ім аб жыцці землякоў з вёскі Дабраслаўкі, што на Піншчыне. І мы не сумняваемся, нашым чытачам было прыемна даведацца, што там ужо даўно няма хутароў, асушаюцца апошнія

балоты, на новых землях калгаснікі збіраюць па 30—35 цэнтнераў збожжавых з гектара, а ў мясцовым калгасе «Чырвоны пралетарый» ёсць ужо 17 трактараў, многа аўтамашы і камбайнаў.

Аб тым, як вярнуўся з Канады на Радзіму Трафім Будзёнаў, як ён уладнаваўся ў Мінску, як працуе, мы падрабязна расказалі ў карэспандэнцыі «Дзве дарогі».

Шырока была асветлена ў 24-нумары і тэма, якая стала ўжо гістарычнай, — барацьба савецкага народа з фашысцкімі захопнікамі і іх пашлачачамі. Шчыра, не без майстэрства расказаў былы артыкул камандзір Іван Крыскавец аб кароткім, але яркім жыцці Ванюшы Маркава, аднаго з байцоў Клічэўскага злучэння, які загінуў каля вёскі Маечск ад здрадніцкіх куль паліцэйскіх.

На пятай старонцы газеты мы закончылі дакументальнае аповяданне аб Мікалаю Трышчу, партызану, які змагаўся ў Гута-Міхаліўскіх лясах пад Косавам. У смерці гэтага пернага сына беларускага народа, пачаўшага барацьбу за свабодную Беларусь яшчэ ў радах Грамады, таксама віваваты чорныя душы здрадніцаў.

Як заўсёды, газета інфармавала землякоў аб новых канструктыўных кроках Савецкага ўрада, накіраваных на ўмацаванне міру. У той д

Галія

(Працяг. Пачатак у № 1, 2).

Налётка Галі вымавіць адразу столькі слоў. Ды вось малая заціхла. І добра: Гэтак будзе лепш і ёй, і маці.

«Не трэба ёй пакуль што бацьчы майх слёз, не трэба ведаць, што думаю я пра таго, хто стаў на гора наша, бацькам яе, а маім мужам... Давай, дачушка, лепш заснім...»

За піскай столлю, за страхой — высокая над хатай стаіць у небе поўны ціхі месяц. За пісаніцай, за пахам ільну спыніўся недзе ў полі трактар. Сні, маладзіца, не паспееш адпачыць, пакуль паблекне месяц. Сні, спяшайся заснуць, пакуль трактарыст і прычэпчык закурваюць... Ды яна не паспеда,

вядома. І не старалася, відаць. І трактар зноў гудзе, зноў над палямі коціцца, як хвалі на вялікім возеры, яго бадзёрае груканне.

— Мамка, а я ўжо ведаю, — тата наш спе-ку-лянт... А што гэта, мамка? Ты сніш?

Галія маўчыць.

«Не ўсё гэта, не ўсё, што ён, твой бацька, спекулянт. Ды я пакуль што намаўчу. А ты лепш сні, не забівай галоўку думкамі. Няхай ужо маці — ёй варта, яна заслужыла — няхай лепш маці падумае...»

...Гарманіст Юрачка больш не прыйшоў у Гаросіну — ні шчыльважухі, ні палавань сваю Галю, ні ўпотаў ад яе хадзіць у Качаны. Пеншта хутка пасля

іх першага развітання камямольна Сяргея паны пасадзілі за крата. Не аднаго, вядома, — узялі з ім разам і іншых, з Гаросіцы і з Качаноў. Другі раз пайшоў у турму і Іван Чарнагрэбень. У верасні трыццаць дзвятага года, вярнуўшыся ў родную вёску, Сяргей пачуў, што дзяўчына яго — за другім.

Як гэта сталася, што малады Хамёнак, Данькаў сын, узяў дачку Марылі Батрачыкі?

Гледзячы збоку, для многіх гэта было ясна. Ён — закахаўся, відаць, так, што пайшоў супраць волі бацькоў. Ну, а па месцы Галі пайшла б за яго не адна. Такі, людцы мае, хутар, ды і хлэпец — нічога не скажаш. А што свёкар ліхі чалавек, дык жа не з ім, не з Данькам сцінявым жыць. Прыйдзе час і на Даньку.

Сама Галія ведала больш. Мікола лаяў за ёю даўно, яшчэ да Юрачкі Гаворка пра арышт Сяргея і Галіны горкія слёны былі днямі яговай радасці. Спачатку яна, вядома, і гаварыць не давалася, а потым смутак патрохі заглух. А Мікола палазіў — штовечар, то

больш. Нават плакаў і страшыў, што кончыць, зарэжа і яе, і сябе... Заступіцца не было каму. Пра гэты замуж шчаслівы трубілі не толькі мужыя — і сваякі, і маці былі на яго, Міколавым, баку. Першы раз ён узяў яе ледзь што не сілай. Адразу свет завязаў, заставалася толькі плакаць і моўчкі ісці за ім, у ім шукаць паратунку ад гавьбы. На Данькаў хутар яна прыйшла яшчэ з дзівочым выглядом. Калі ж маладзіца ўжо вельга было больш схаваць таго, што стала прыкметным раней, чым у хале чакалі, — у свёкравым вочным зудзенні толькі і чуваць было: «Байстручка, жабрачка, няўдаліца...»

Апошнія слова ён разумёў па-свойму. Яна была і спраўная, і працавітая, ды гэта ўсё — не тое, і жыць, і працаваць трэба толькі таму, каб быць багатым. Хамёнак жыў для гумна. Галава пад старым каўпаком і старасвецкая хатка нятрэбы былі менш, чым гэтае гумно. Гумно навізна заўсёды быць поўнае. Дзеля гэтага трэба мець поле. Больш поля — большае гумно. Менш паспін—

больш зробіш. Не з'ясі, не зносіш — больш застаўнешца. Збіраючыся жаніць сына, Данька пераспаў гумно, растачыў яго для тых снапоў, што прыйдуць сюды з пасажнага поля. А сын узяў ды звар'яцеў... Галія была для Данькі не сямейнік, яна толькі замяніла наймічку. Колькі яна ні працуў — усё гэта будзе не тое. Ніколі ён не адрабіць за крыўду, за абразу, за ўрон, нанесены Данькавай гаспадарцы.

Мікола здаваўся іншым за бацьку толькі раней, да вяселля. Тут, на хутары, калі яна пераступіла з ім парог гэтай чортавай ямы, — Хамёнак застаўся Хамёнак.

Свёкар Данька... Тры разы за ўвесь час ён быў ласкавы да Галі, гэты чалавек.

У першы дзень пасля вяселля смяроў зварыла чыгун бульбы ў лупінах і з чыгуном настаніла на стала. Данька зняў свой каўпак, прыгроб рукамі валасы, перахрысціўся і сеў за стол.

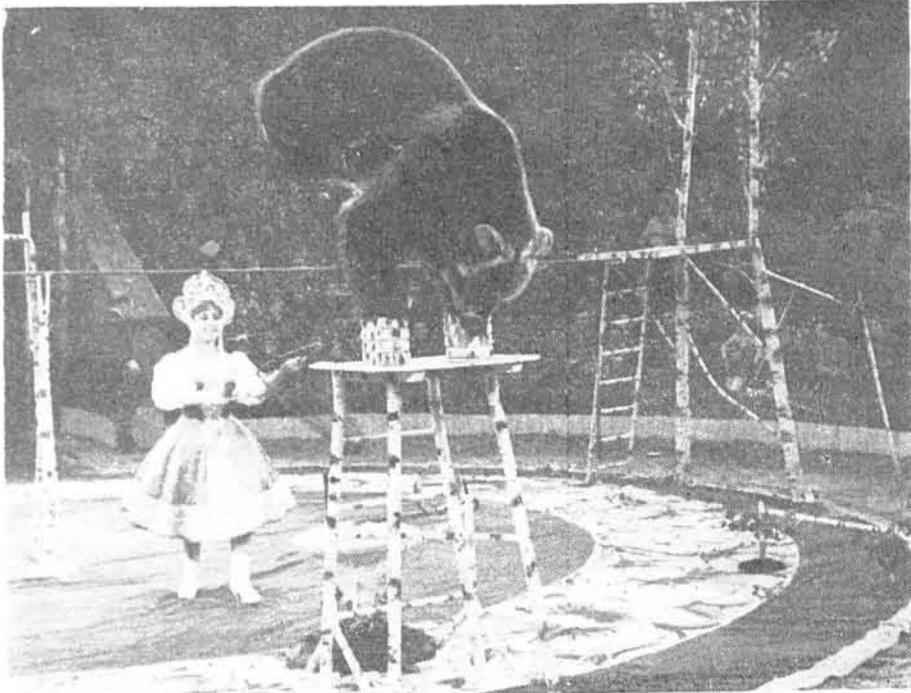
— Масла мо' трохі растапі, — сказаў ён жонцы.

(Працяг будзе).

Выступленні Эльвіры Эльворці з дрэсіраванымі мядзведзямі з захапленнем глядзяць як маленькія, так і дарослыя аматары цыркавога мастацтва.

Фота Ю. Іванова і А. Каляды.

Спорт

Новай пераканаўчай перамогай савецкіх снараходаў завяршыўся на маскоўскім стадыёне «Дынама» матч ССРСР — Нарвегія. Гаспадары набралі 293,5 ачна, та-

ды як госці — 249,5. Гэта дзесяты па ліку выйгрыш нашых спартсменаў з таго часу, як у снежні 1953 года пачаліся традыцыйныя сустрэчы мужчынскіх зборных каманд канькабежцаў.

Хакейсты мінскага «Тарпеда» селета ўпершыню выступаюць ў ліку мацнейшых — у другой групе класа «А». Дэбютанты «вялікага ханея» радуюць у гэтым годзе беларускіх аматараў спорту. Дастаткова скажыце, што ў апошніх сямі су-

стрэчах з мацнейшымі камандамі яны не пацярпелі ніводнага паражэння.

Апошнія гульні нашы хакейсты правялі ў Мінску з адным з лідэраў — камандай горада Электросталь, якая выступала ў мінулым годзе ў першай групе класа «А». Сустрэча закончылася перамогай мінчан з лікам 5:2. Другую гульню тарпедаўцы таксама выйгралі — 3:1.

Тарпедаўцы набралі 20 ачкоў і ўвайшлі ў лідуючую групу.

НАШИ ИЗДАНИЯ

Под соснами Крыжовки

Пионерский лагерь «Крыжовка» на берегу Минского моря стал настоящим интернациональным лагерем. Начиная с 1961 года, здесь каждое лето по приглашению Белорусского товарищества по культурным связям с соотечественниками за рубежом отдыхают дети наших земляков.

Шум белорусских сосен, ве-

сельные пионерские праздники, увлекательные экскурсии, гостеприимство и сердечность советских людей вспоминают ребята в Бельгии, Голландии, Австрии, Франции, Италии, ФРГ, Финляндии.

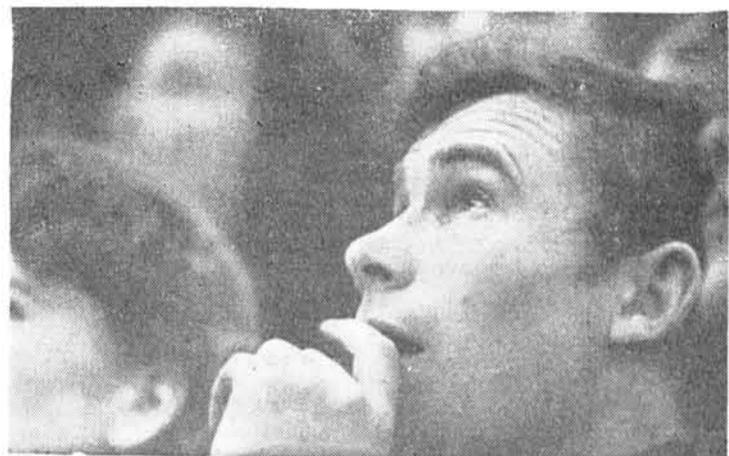
В письмах, которые присылают они своим белорусским друзьям и в нашу редакцию, — слова благодарности и восхищения. «Я хочу поблагодарить всех-всех, кто дал мне возможность побывать в Крыжовке, — пишет голландская девочка Ада Браувер. — Мне так понравилось там! И мне очень понравились русские дети, которые всегда дружелюбно встречали нас цветами, дарили значки и открытки».

Летом 1965 года в пионерском лагере под Минском отдыхала группа детей наших соотечественников из Австрии, Голландии, Италии, ФРГ, а также дети французских летчиков из полка «Нормандия — Неман». О хороших ребятах, кото-

рые гостили в Крыжовке, о том, что они увидели в нашей стране, с кем подружались, рассказывается в новой книжке библиотечки газеты «Голос Радзімы» «Под соснами Крыжовки» Д. Черкасовой.

Вместе с ребятами, приехавшими отдохнуть в Белоруссию, читатель посетит легендарную Брестскую крепость, в комфортабельном автобусе проедет по прямому, как лента, шоссе Брест — Минск, совершит экскурсию по самым красивым местам нашей столицы, побывает на минской кондитерской фабрике «Коммунарка», в колхозе «17 сентября» Несвижского района, на веселом лагерьном карнавале.

Счастливые улыбки на лицах детей, фотографии которых помещены на страницах книжки, — лучшее свидетельство того, что дни, проведенные на Родине отцов и матерей, были светлыми и радостными.

РЕДАКЦИОННАЯ КАЛЕГИЯ

НАШ АДРАС: МІНСК, ЛЕНИНСКІ ПРАСПЕКТ, 77, ДОМ ДРУЖЫ.
РЕДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ГОЛАС РАДЗІМЫ».
ТЭЛЕФОНЫ: 6-19-31, 6-97-92, 3-25-52.